

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет фізичної культури
Кафедра теорії і методики фізичного виховання

1. Загальна інформація про курс

Назва курсу, мова викладання	Психолого-педагогічні основи фізичного виховання, українська
Викладачі	Мисів Володимир Михайлович – кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент
Профайл викладачів	
Е-mail:	mysiv.v.m@gmail.com
Консультації	

2. Коротка анотація до курсу

Дисципліна «Психолого-педагогічні основи фізичного виховання» є необхідною складовою, для формування розуміння у майбутніх тренерів особливостей психологічної підготовки. Вона дозволить опанувати потрібні знання та психологічні особливості діяльності тренера. Без знання психолого-педагогічних особливостей процес навчання, виховання та тренування молоді у майбутньому буде фактично неможливим.

3. Мета та цілі курсу

Мета викладання навчальної дисципліни «Психолого-педагогічні основи фізичного виховання» - за допомогою теоретичного вивчення матеріалу, експериментальних досліджень та практичних занять сформувати та поглибити професійно-необхідні теоретичні знання і практичні вміння та навички з психологічного забезпечення діяльності у майбутніх тренерів з виду спорту.

Цілі вивчення дисципліни:

- ознайомлення з методологією психологічного дослідження в спортивній діяльності, опанування його проведення та правила інтерпретації результатів;
- ознайомлення студентів з основними положеннями загальної та спеціальної психологічної підготовки; з основами формування стійкої мотивації до занять спортом, управління станом та поведінкою спортсменів.

4. Формат курсу

Стандартний.

5. Результати навчання

Відповідно до освітньої (освітньо-професійної) програми, здобувачі вищої освіти мають **знати:**

- основні лінії психічного розвитку в процесі навчання і виховання;
- психологічні теорії учіння та механізми і закони наuczіння;
- психологічну структуру педагогічного спілкування;
- особливості поведінки дітей різних вікових періодів у процесі фізкультурно-спортивної діяльності;
- особливості роботи психологічної служби в системі освіти;
- засоби впливу на дітей в процесі навчально-виховного процесу.

вміти:

- проводити та аналізувати психолого-педагогічні спостереження;
- враховувати індивідуально-психологічні особливості людини під час тренувальної і змагальної діяльності;
- корегувати за допомогою спеціальних психологічних прийомів актуальні психічні стани особистості та впливати на процес її комунікації.
- використовувати психологічні знання в створенні діагностично-виховних ситуацій;
- самостійно поповнювати психолого-педагогічні знання;
- проводити аналіз особистості педагога як предмета психологічного дослідження;
- діагностувати стан психічного здоров'я особистості учня;
- вирішувати конфліктні ситуації в процесі уроку і навчально-тренувального заняття та поза ними;
- використовувати на практиці знання механізмів та законів наuczіння.

6. Обсяг і ознаки курсу

Найменування показників	Характеристика навчального курсу	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Освітня програма, спеціальність	6.010201 Фізичне виховання	6.010201 Фізичне виховання
Рік навчання/ рік викладання	1-ий рік /2019-2020	1-ий рік/2019-2020
Семестр вивчення	I, II семестр	II семестр
нормативна/вибіркова		
Кількість кредитів ЄКТС		
Загальний обсяг годин		
Кількість годин навчальних занять	117 год.	35 год.
Лекційні заняття	I - 14 годин; II - 26 годин	4 год.

Практичні заняття	I – 32 годин; II – 60 годин	10 год.
Самостійна та індивідуальна робота		
Форма підсумкового контролю	екзамен	екзамен

7. Технічне й програмне забезпечення/обладнання

Вивчення курсу не потребує використання програмного забезпечення, крім загальноновживаних програм і операційних систем.

8. Політики курсу

Лекційні заняття. Вони передбачають відповідну підготовку не тільки лектора, але і студента. В поняття підготовленості студента входить багато компонентів.

По-перше, студент повинен бути фізично підготовлений. Якщо студент не виспався, не встиг поспіdatи, то лекція для нього загублена.

По-друге, студент повинен психологічно бути готовий до сприйняття нового матеріалу лекції. Треба відволіктись від сторонніх думок, налаштуватись на вивчення матеріалу.

По-третє, студент повинен бути готовий до лекції в прямому значенні цього слова: він повинен до приходу лектора сидіти на вибраному ним місці, підготувати ручку (олівець) і зошит для конспектування.

Практичні заняття. Підготовка до заняття включає дві частини.

Перша включає вирішення задач, які задані як домашнє завдання, їх аналіз і, головне, самоконтроль засвоєння теми попереднього заняття. В ході самоконтролю студент повинен переконатись в свідомості своїх дій при вирішенні задачі. По-друге, треба записати питання, які залишились нез'ясованими і задати їх викладачеві на наступних заняттях.

Друга частина підготовки до практичного заняття включає вивчення матеріалу до наступного заняття. Сюди входить поглиблене вивчення теоретичного матеріалу з відповідної теми, вибір розрахункових співвідношень і підготовку питань з нової теми. Поглиблене вивчення матеріалу означає, що студент повинен не тільки усвідомити і зрозуміти матеріал, але і самостійно довести всі положення теорії.

Академічна доброчесність. Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману

Відвідання занять. Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усі видів письмових робіт, передбачених курсом.

Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.

9. Схема курсу

Дата / кількість акад. год.	Тема, план	Форма заняття	Матеріали	Література Інтернет ресурси	Вага оцінки (балів)
2 вересня 4 год	ЗМ 1. Загальні основи теорії і методики Тема 1. Психологія спорту як спеціальна галузь психологічної науки	лекція	Мультимедійні засоби навчання	1, 2, 3, 4, 5	

4 вересня 4 год	Тема 2. Психологічні особливості діяльності та особистості тренера	лекція	Мультимедійні засоби навчання	1, 2, 3, 4, 5
5 вересня 4 год	Тема 3. Психологічні особливості змагального та навчально -тренувального процесів у спортивній діяльності	лекція	Мультимедійні засоби навчання	1, 2, 3, 4, 5
9 вересня 2 год	Тема 4. Психологія спортивного колективу	лекція	Мультимедійні засоби навчання	1, 2, 3, 4, 5
11 вересня 6 год	ЗМ 2. Психолого-педагогічні основи фізичного виховання Тема 1. Психологічні основи вольової підготовки спортсмена	лекція	Мультимедійні засоби навчання	1, 2, 3, 4, 5

16 вересня 4 год	Тема 2. Загальна психологічна підготовка в спортивній діяльності	лекція	Мультимедійні засоби навчання	1, 2, 3, 4, 5	
18 вересня 4 год	Тема 3. Спеціальна психологічна підготовка спортсмена до конкретних змагань	лекція	Мультимедійні засоби навчання	1, 2, 3, 4, 5	
6 год	Тема 4. Основи загальної психологічної підготовки в спортивній діяльності	лекція	Мультимедійні засоби навчання	1, 2, 3, 4, 5	
4 год	Тема 5. Психологічні основи відбору в спортивній діяльності.	лекція	Мультимедійні засоби навчання	1, 2, 3, 4, 5	12-бальна шкала
10 жовтня 8 годин	Тема 1. Психологія спорту як спеціальна галузь психологічної науки	практична			

15 жовтня 8 годин	Тема 2. Психологічні особливості діяльності та особистості тренера.	практична		
17 жовтня 8 годин	Тема 3. Психологічні особливості змагального та навчально -тренувального процесів у спортивній діяльності	практична		
21 жовтня 8 годин	Тема 4. Психологія спортивного колективу	практична		
12 годин	Тема 5. Психологічні основи вольової підготовки спортсмена	практична		
12 годин	Тема 6. Психологічні основи вольової підготовки спортсмена	практична		

12 годин	Тема 7. Спеціальна психологічна підготовка спортсмена до конкретних змагань.	практична			
12 годин	Тема 8. Основи загальної психологічної підготовки в спортивній діяльності	практична			
12 годин	Тема 9. Психологічні основи відбору в спортивній діяльності.	практична			

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Ложкин Г.В. Психология спорта: схемы, комментарии, практикум: учеб. пособ. / Г.В. Ложкин. – К.: Освіта України, 2011. – 484 с.
2. Педагогика спорта / Тер-Ованесян А.А., Тер-Ованесян И.А. – К.: Здоров'я, 1986. – 208 с.
3. Солопчук М.С. Основи науково-методичної діяльності у галузі фізичної культури і спорту : навч. посіб. / М. С. Солопчук, А. О. Федірко. – Кам'янець-Подільський : ПП Буйницький О.А., 2006. – 224 с.
4. Традиції фізичної культури в Україні: Зб. наук. статей / За заг. ред.. С.В. Кириленко, В.А. Старкова, А.В. Цьося. – К.: ІЗМН, 1997. – 248 с

5. Шиян Б. М. Основи наукових досліджень у фізичному вихованні та спорті : навчальний посібник [для факульт. фіз. вих. і сп. вищих навч. закладів II-IV рівнів акредитації] / Шиян Б. М., Єдинак Г. А., Петришин Ю. В. – Кам'янець-Подільський : ПП «Видавництво Оіюм», 2012. – 302 с.

Додаткова

6. Кузьмінський А.І., Вовк Л.П., Омеляненко В.І. Педагогіка: завдання і ситуації: Практикум. – К.: Знання-Прес, 2003. – 429 с.

7. Кузьмінський А.І., Вовк Л.П., Омеляненко В.І. Педагогіка: Підручник. – 2-ге вид., перероб. і доп. - К.: Знання-Прес, 2004. – 445 с.

8. Костюкевич В.М. Спортивна метрологія : [Навчальний посібник для студентів факультетів фізичного виховання педагогічних факультетів] / В. М. Костюкевич. – В. : ДОВ «Вінниця», ВДПУ, 2001. – 183 с.

9. Лисянська Т.М. Педагогічна психологія: Практикум: Навч. посіб. – К.: Каравелла, 2009. – 224 с.

10. Молодцова Н.Г. Практикум по педагогической психологии. 2-е изд. – СПб.: Питер, 2009. – 208 с.

11. Педагогіка: Хрестоматія / Уклад.: А.І. Кузьмінський, В.Л. Омеляненко. – К.: Знання-Прес, 2003. – 700 с.

12. Педагогика физической культуры и спорта: учебник / под ред. С.Д. Неверковича. – М.: Физическая культура, 2006. – 528 с.

13. Подоляк Л.Г., Юрченко В.І. Психологія вищої школи: Практикум: Навч. посіб. – К.: Каравелла, 2008. – 336 с.

14. Шалар О.Г. Лекції з курсу „Психологія фізичного виховання та спорту: навчально-методичний посібник для студентів спеціальності ПМСО. Фізична культура .- Херсон: Видавництво ХДУ, 2005. - 212 с.

15. Шиян Б.М. Теорія і методика наукових педагогічних досліджень у фізичному вихованні та спорті: навч. посіб. / Б.М. Шиян, О.М. Вацеба. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2008. – 276 с.

10. Система оцінювання та вимоги

Поточний і модульний контроль (60 балів)		Екзамен	Сума
Змістовий модуль 1 (60 балів)		40	100
Поточний контроль	МКР		
40 балів	20 балів		

Поточний контроль (60 балів)

Максимальний бал оцінки поточної успішності студентів на навчальних заняттях рівний 12-ти.

**Критерії оцінювання знань, умінь, навичок
здобувачів вищої освіти на практичних заняттях**

Рівні навчальних досягнень	Оцінка в балах (за 12- бальною шкалою)	Критерії оцінювання
Початковий (понятійний)	1	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, мовних фактів без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді „так” чи „ні”.
	2	Студент не достатньо усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні „так” чи „ні”; може самостійно знайти в підручнику відповідь.
	3	Студент намагається аналізувати на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі закономірності; робить спроби виконання вправ і завдань репродуктивного характеру; за допомогою викладача виконує прості вправи за готовим алгоритмом.
Середній (репродуктивний)	4	Студент володіє початковими знаннями, здатний виконати вправи і завдання за зразком; орієнтується в термінах, поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі.
	5	Студент розуміє суть навчальної дисципліни, може дати визначення понять, категорій (однак з окремими помилками); вміє

		працювати з підручником, самостійно опрацьовувати частину навчального матеріалу; виконує прості вправи і завдання за алгоритмом, але окремі висновки є нелогічними та непослідовними.
	6	Студент розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати мовні явища, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час виконання вправ і завдань за алгоритмом, послуговуватися додатковими джерелами.
Достатній (алгоритмічно дієвий)	7	Студент правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими поняттями, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовувати термінологію; скласти таблиці, схеми.
	8	Знання студента досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; вміє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати, може підготувати реферат і обґрунтувати його положення.
	9	Студент вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання у дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить лінгвістичні поняття, категорії; формулює правила; може самостійно опрацьовувати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички.
кни (твор чо- проф есійн	10	Студент володіє глибокими і міцними знаннями та використовує їх у нестандартних ситуаціях; може визначати особливості мовних процесів; робить аргументовані висновки; практично

		оцінює сучасні здобутки лінгвістичної науки; самостійно визначає мету власної діяльності; виконує творчі завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні дисципліни; використовує знання, аналізуючи різні мовні явища, процеси.
	11	Студент володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможний за допомогою викладача підготувати виступ на студентську наукову конференцію; самостійно вивчити матеріал; визначити програму своєї пізнавальної діяльності; оцінювати різноманітні мовні явища, процеси.
	12	Студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності в навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні ситуації та завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; займається науково-дослідною роботою; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й схильності; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах.

Якщо студент не відпрацював пропущені навчальні заняття, не виправив оцінки 0,1,2,3, отримані на навчальних заняттях, не виконав модульні контрольні роботи (МКР), завдання самостійної роботи менше ніж на 60% від максимальної кількості балів, виділених на ці види робіт, він вважається таким, що має академічну заборгованість за результатами поточного контролю.

Пропущені заняття студент має обов'язково відпрацювати. За відпрацьовані лекційні заняття оцінки не ставляться, за практичні, практично-семінарські, нараховуються бали середнього (4, 5, 6), достатнього (7, 8, 9) та високого рівня (10, 11, 12).

Студенту, який не виконав поточних домашніх завдань, не підготувався до навчальних занять, в журнал обліку роботи академічної групи ставиться 0 балів.

Студент, знання, уміння і навички якого на навчальних заняттях за 12-бальною шкалою оцінено від 1 до 3 балів, вважається таким, що недостатньо підготувався до цих занять і має академічну заборгованість за результатами поточного контролю. Поточну заборгованість, пов'язану з невідповідністю або недостатньою підготовленістю до навчальних занять, студент повинен ліквідувати. За ліквідацію поточної заборгованості нараховуються бали середнього (4, 5, 6), достатнього (7, 8, 9) та високого рівня (10, 11, 12).

Модульна контрольна робота (20 балів)

Змістовий модуль 1 завершується написанням модульної контрольної роботи.

Мета її написання – виявити рівень теоретичних знань та практичних умінь і навичок здобувачів вищої освіти з дисципліни «Психолого-педагогічні основи фізичного виховання».

Виконується у письмовій формі. До її написання допускаються усі студенти. Позитивну оцінку за МКР не рекомендується покращувати. Невиконання МКР оцінюється 0 балів.

Студенти, які за результатами виконання модульних контрольних робіт отримали рейтинговий бал менший 60 % від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, а також ті, що не з'явилися для виконання або не виконали завдань, вважаються такими, що мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, ліквідація якої є обов'язковою.

З дисципліни «Психолого-педагогічні основи фізичного виховання». Складається з 3-х варіантів в кожному з яких по 6 питань (три питання тестових, два – визначення (або пояснити значення), одне – розгорнуте) За повну й вірну відповідь на кожне тестове завдання можна отримати 2 бал, за правильну відповідь на визначення чи поняття – 2 бали та розгорнуте питання – 10 балів.

Семестровий екзамен (40 балів)

Білет іспиту складається із трьох теоретичних питань

Питання екзаменаційного білета оцінюються відповідно до таких критеріїв:

ОЦІНКА	ВИМОГИ
«Відмінно»	Здобувач вищої освіти виявляє глибокі фундаментальні теоретичні знання, повно викладає вивчений матеріал, виявляє розуміння предмета висловлювання, розуміє можливість різних тлумачень однієї і тієї ж проблеми, вміє оцінювати аргументи для її доведення, формулює своє бачення проблеми, виявляє розуміння матеріалу, може обґрунтовувати свої судження, застосовувати знання на практиці у нестандартних ситуаціях, наводити необхідні приклади, викладає матеріал логічно, послідовно, вживає мовні засоби відповідно до норм української літературної мови.
«Добре»	Якщо відповідь студента відповідає тим самим вимогам, що і для оцінки „відмінно”, але при цьому студент допускає 1-2 помилки, які сам виправляє, і 1-2 недоліки в послідовності викладу матеріалу та мовному оформленні висловлювання. Студент вміє наводити власні приклади на підтвердження нових думок, може застосовувати вивчений матеріал у стандартних та дещо змінених ситуаціях.
«Задовільно»	Якщо студент виявляє знання і розуміння основних положень предмета, але викладає матеріал неповно і допускає неточності у визначенні понять; не вміє досить глибоко і доказово обґрунтовувати свої судження і наводити приклади; не в змозі захистити проект побудови системи роботи з певних тем

	дисципліни; викладає матеріал непослідовно і допускає помилки в мовному оформленні викладу.
«Незадовільно»	Якщо студент виявляє незнання більшої частини вивченого матеріалу, не володіє методичним апаратом, допускає помилки у формулюванні понять, які спотворюють їх зміст, не вміє самостійно побудувати систему вивчення певних тем, хаотично і невпевнено викладає матеріал. Студент неспроможний виконати стандартні завдання навіть після навідних питань викладача.

Оцінювання іспиту:

40 – 35 балів «відмінно»;

34 – 29 балів – «добре»;

28 – 24 бали – «задовільно»

23 бали і менше – «незадовільно» (студенту виставляється –1 бал).

Студенти, які мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, не допускаються до іспиту. Вони допускаються до іспиту після ліквідації академічної заборгованості за результатами поточного контролю. Вважається, що студент підготувався до іспиту, якщо рейтингова оцінка за його результатом більша або дорівнює 24 балам. Студентам, які за іспит отримали незадовільну оцінку, дозволяється ліквідувати академічну заборгованість після належної підготовки. Ліквідація академічної заборгованості за результатами семестрового контролю дозволяється до початку наступного семестру в час, визначений графіком ліквідації академічної заборгованості, та допускається не більше двох разів з навчальної дисципліни: один раз викладачеві, другий – комісії, яка створюється за розпорядженням декана факультету. Якщо студент ліквідовує академічну заборгованість на засіданні комісії, яка створюється за розпорядженням декана факультету, його відповідь оцінюється за 100-бальною шкалою без урахування результатів поточної успішності.

Оцінювання навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до Таблиці відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти:

**Таблиця відповідності шкал оцінювання навчальних
досягнень здобувачів вищої освіти**

Рейтингова оцінка з навчальної дисципліни	Оцінка за шкалою ECTS	Рекомендовані системою ECTS статистичні значення (у %)	Екзаменаційна оцінка за національною шкалою	Національна залікова оцінка
90-100 і більше	A (відмінно)	10	відмінно	зараховано
82-89	B (дуже добре)	25	добре	
75-81	C (добре)	30		
67-74	D (задовільно)	25	задовільно	
60-66	E (достатньо)	10		
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)		незадовільно	не зараховано